

AKLINI KULLANMAK

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

aklını kullanmak *Deyim* iyice düşünüp taşınarak hareket etmek.

ATASÖZLERİ VE DEYİMLER SÖZLÜĞÜ

(ع ق ل) 49

İLGİLİ DEYİMLER:

akıl erdirmek *Deyim* ne olduğunu anlamak, sırrını çözmek. (ع ق ل) 49

akıl etmek *Deyim* herhangi bir önlem veya çareyi zamanında düşünmek. (ع ق ل) 49

aklını başına almak (toplamak, devşirmek) *Deyim* akılsızca davranışlarda bulunmaktan kendini kurtarmak. (ع ق ل) 49

“**Aklını kullanmak**” deyimini onlarca ayette geçiyor. Bunlardan bir kısmı aşağıya çıkarılmıştır:

اتَّامُرُونَ النَّاسَ بِالْبِرِّ وَتَنْسَوْنَ أَنْفُسَكُمْ وَأَنْتُمْ تَتْلُونَ الْكِتَابَ أَفَلَا تَعْقِلُونَ

Sizler Kitap'ı (Tevrat) okuduğunuz hâlde, insanlara iyiliği emredip kendinizi unutuyor musunuz? **Aklınızı kullanmıyor musunuz? 2/BAKARA-44**

وَأِذَا لَفُوا الَّذِينَ آمَنُوا قَالُوا آمَنَّا وَإِذَا خَلَا بِغُسْنِهِمْ إِلَىٰ بَعْضٍ قَالُوا أَتُحَدِّثُونَهُمْ بِمَا فَتَحَ اللَّهُ عَلَيْكُمْ لِيُحَاجُّوكُمْ بِهِ عِنْدَ رَبِّكُمْ أَفَلَا تَعْقِلُونَ

(Münafıklar) inananlarla karşılaştıklarında «İman ettik» derler. Birbirleriyle **baş başa oldukları** vakit ise “Allah'ın size açtıklarını (Tevrat'taki bilgileri), Rabb'iniz katında sizin aleyhinize hüccet olması için mi onlara **laf anlatıyorsunuz. Aklınızı kullanmıyor musunuz?**” derler. **2/BAKARA-76**

إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَالْفُلْكِ الَّتِي تَجْرِي فِي الْبَحْرِ بِمَا يَنْفَعُ النَّاسَ وَمَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ مَاءٍ فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَبَثَّ فِيهَا مِنْ كُلِّ دَابَّةٍ وَتَصْرِيفِ الرِّيَّاحِ وَالسَّحَابِ الْمُسَخَّرِ بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ

Şüphesiz, göklerin ve yerin yaratılışında, gece ile gündüzün birbiri ardından gelmesinde, insanlara **favdası olan** şeylerle denizlerde **akıp giden** gemilerde, Allah'ın gökten su indirip onunla ölümünden sonra yeryüzünü diriltmesinde ve böylece üzerinde bütün canlı türlerini yaymasında, rüzgârları estirmesinde, gök ile yer arasında dolaştırılan bulutları oluşturmasında **aklını kullanan** bir kavim için ayetler vardır. **2/BAKARA-164**

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا بَطَانَةً مِنْ دُونِكُمْ لَا يَأْلُونَكُمْ خَبَالًا وَدُؤًا مَا عَيْنَتْمْ قَدْ بَدَتِ الْبَغْضَاءُ مِنْ أَفْوَاهِهِمْ وَمَا تُخْفِي صُدُورُهُمْ أَكْبَرُ قَدْ بَيَّنَّا لَكُمْ الْآيَاتِ إِنْ كُنْتُمْ تَعْقِلُونَ

Ey iman edenler! Sizden olmayanlara **yuşeğinizi açmayın**. Onlar **fenalık etmekten geri durmazlar**. Size **sıkıntı vermek** isterler. Ağızlarından **öfkelerini kúsarlar**. Kalplerinin gizlediğiyse daha büyüktür. Eđer **aklınızı kullanıyorsanız** size ayetleri bildirdik. **3/ALİİMRAN-118**

وَإِذَا نَادَيْتُمْ إِلَى الصَّلَاةِ اتَّخَذُوا هُزُوعًا وَلَعِبًا ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَعْقِلُونَ

Namaza çağırđığınız zaman onu **alaya alıp** onunla eğlenirler. Bu davranış, onların **aklını kullanmayan** bir toplum olmalarındandır. **5/MAİDE-58**

مَا جَعَلَ اللَّهُ مِنْ بَجِيرَةٍ وَلَا سَائِبَةٍ وَلَا وَصِيلَةٍ وَلَا حَامٍ وَلَكِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا يَفْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكُذِبَ وَكَذَّبُوا بِآيَاتِهِمْ وَلَا تَعْقِلُونَ

Allah Bahira'dan Saibe'den Vasîle'den ve Ham'dan hiç birini **hoş görmemiştir**. Ancak inkâr edenler, Allah'a karşı **yalan kıvrıyorlar**. Onların çoğu **aklını kullanmaz**. **5/MAİDE-103**

فَلْ تَعَالُوا ائْتُوا مَا حَرَّمَ رَبُّكُمْ عَلَيْكُمْ أَلَّا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا وَلَا تَقْتُلُوا أَوْلَادَكُمْ مِنْ أَمْلَاقٍ نَحْنُ نَرْزُقُكُمْ وَإِيَّاهُمْ وَلَا تَقْرَبُوا الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَّنَ وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ ذَلِكَمْ وَصِيَّتُمْ بِهِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ

De ki: Gelin Rabb'inizin size neleri haram ettiğini okuyayım: “Ona hiçbir şeyi şirk koşmayın, ana-babaya iyilik edin, fakirlik korkusuyla çocuklarınızı öldürmeyin -sizin de onların da rızkını biz veririz-; kötülüklerin açığına da gizlisine de yaklaşmayın ve Allah'ın yasakladığı cana haksız yere kıymayın!” İşte bunları size **salık verdi**. Umulur ki **aklınızı kullanırsınız**. **6/ENAM-151**

إِنَّ شَرَّ الدَّوَابِّ عِنْدَ اللَّهِ الصُّمُّ الْبُكْمُ الَّذِينَ لَا يَعْقِلُونَ

Kuşku yok ki Allah katında canlıların en kötüsü, **aklını kullanmayan** sağırlar ve dilsizlerdir.
8/ENFAL-22

وَمِنْهُمْ مَنْ يَسْتَمِعُونَ إِلَيْكَ أَفَأَنْتَ تُسْمِعُ الصُّمَّ وَلَوْ كَانُوا لَا يَعْقِلُونَ

Bayraktar Bayraklı Meali

İçlerinde seni dinleyenler de vardır. Peki, hele bir de **akıllarını kullanmıyorlarsa** sağırlarsa sen mi işittireceksin?! 10/YUNUS-42

وَمَا كَانَ لِنَفْسٍ أَنْ تُؤْمِنَ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَيَجْعَلُ الرَّجْسَ عَلَى الَّذِينَ لَا يَعْقِلُونَ

Allah'ın izni olmadan hiç kimse inanmaz. O, **akıllarını kullanmayanları** murdar eder. 10/YUNUS-100

وَفِي الْأَرْضِ قِطْعٌ مُتَجَاوِرَاتٌ وَجَنَّاتٌ مِنْ أَعْنَابٍ وَزُرُوعٌ وَنَخِيلٌ صِنَوَانٌ وَعَيْرٌ صِنَوَانٍ يُسْقَى بِمَاءٍ وَاجِدٍ وَنُفُضِلٌ بَعْضُهَا عَلَى بَعْضٍ فِي الْأَكْلِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ

Yer üzerinde birbirine komşu toprak parçaları, üzüm bağları, ekinler, çatalı ve çatalsız hurmalıklar vardır ki **hepsi aynı su ile sulandığı hâlde ürünlerde birbirlerine göre üstünlükler (farklılıklar) oluşur**. Şüphesiz bunlarda **akıllarını kullananlar için** ayetler vardır. 13/RA'D-4

وَسَحَّرَ لَكُمْ الَّيْلَ وَالنَّهَارَ وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ وَالنُّجُومَ مُسَحَّرَاتٍ بِأَمْرِ اللَّهِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ

O, geceyi, gündüzü, güneşi ve ayı sizin **emrinize verdi**. Yıldızlar da Allah'ın emri ile hareket ederler. Şüphesiz ki bunlarda **aklını kullananlar için** pek çok ayetler vardır. 16/NAHİL-12

وَسَحَّرَ لَكُمْ الَّيْلَ وَالنَّهَارَ وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ وَالنُّجُومَ مُسَحَّرَاتٍ بِأَمْرِ اللَّهِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ

O, geceyi, gündüzü, güneşi ve ayı sizin **emrinize verdi**. Yıldızlar da Allah'ın emri ile hareket ederler. Şüphesiz ki bunlarda **aklını kullananlar için** pek çok ayetler vardır. 16/NAHİL-12

وَمِنْ ثَمَرَاتِ النَّخِيلِ وَالْأَعْنَابِ تَتَّخِذُونَ مِنْهُ سَكَرًا وَرِزْقًا حَسَنًا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ

Hurma ve üzüm gibi meyvelerden hem içki hem de güzel gıdalar edirsiniz. İşte bunlarda da **aklını kullananlar için** büyük bir ayet vardır. 16/NAHİL-67

لَقَدْ أَنْزَلْنَا إِلَيْكُمْ كِتَابًا فِيهِ ذِكْرُكُمْ أَفَلَا تَعْقِلُونَ

Ant olsun, size içinde sizin için öğüt bulunan bir kitap indirdik. Hâlâ **Aklınızı kullanmıyor musunuz?**
21/ENBİYA-10

أَفَبِ لَكُمْ لَوْلَمَا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَفَلَا تَعْقِلُونَ

Size de, Allah'ı bırakıp tapmakta olduğunuz şeylere de yuh olsun! Siz akıllanmaz mısınız 21/ENBİYA-67

وَلَقَدْ تَرَكْنَا مِنْهَا آيَةً بَيِّنَةً لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ

Ant olsun ki biz, **aklını kullanacak** bir kavim için oradan apaçık bir ayet bırakmışızdır.
29/ANKEBUT-35

وَلَيْنِ سَأَلْتَهُمْ مَنْ نَزَّلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ مِنْ بَعْدِ مَوْتِهَا لَيَقُولُنَّ اللَّهُ قُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ

Ant olsun ki onlara “Gökten su indirip onunla, ölümünün ardından yeryüzünü canlandıran kimdir?” diye sorsan, mutlaka, “Allah!” derler. De ki (Öyleyse) hamt de Allah'a mahsustur. Fakat onların çoğu **akıllarını kullanmazlar**. 29/ANKEBUT-63

وَمِنْ آيَاتِهِ يُرِيكُمْ الْبُرُوقَ حَوَافًا وَطَمَعًا وَيُنَزِّلُ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَيُحْيِي بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ

Yine onun delillerindedir ki size korku ve umut için şimşegi gösteriyor, gökten su indirip ölümünün ardından arzı onunla diriltiyor. Doğrusu bunda, **aklını kullanan** bir kavim için (alınacak) ibretler vardır.
30/RUM-24